

KUST POSTEN

Organ för KA 2:s Kamratförening

Nr 1 2008 årgång 70

Utgives av KA 2:s Kamratförening

Redaktör och ansvarig utgivare: OLLE MELIN
Adress: Författarevägen, 9 371 63 LYCKEBY
Telefon: 0455-239 64
E-post: omelin@telia.com

Layout: DAG ÅSHAGE
telefon: 0455-482 18

Tryckeri: Tryck & Reklam i Karlskrona AB

Kamratföreningen styrelse

Ordförande: Per Engkvist
Vice ordförande: Kent Alritzson
Sekreterare: Kent Alritzson
Vice sekreterare: Yvonne Wirbrand
Kassör: Sune Persberg
Ledamot: Göran Göransson
Suppleanter: Peter Glimvall
Erling Holmberg
Klubbmästare: Lars Iger
(adjungerad till styrelsen)

Omslagsbild:

Omslagsbilden visar Kent Alritzson med KA 2 Kamratförenings fana i samband med chefsbytes ceremoni vid Marinbasen. Övriga fanor är KA 2, Kalmar-Kronobergsgruppen och Flottans Män.

Foto: Olle Melin

Kamratföreningens adress

KA 2:s Kamratförening
Box 527
371 23 KARLSKRONA
Telefon: 0455 - 866 22 (v sekr)
Postgiro: 9 80 67 - 2
Bankgiro: 5584-9483
Medlemsavgift: 125 kronor

Kamratföreningens utbud av KA-produkter

Kavajmärke	80:-
Medlemsnål	45:-
Slips KA 2	50:-
Slips KA	50:-
Slipshållare KA	60:-
Livrem	120:-
Manchettknappar KA	150:-
KA 2 Idrottshistoria	
Nattlig patrullorientering	30:-
Eskil Nyström och Marinens Hemvärnsmusikkår	
Kassett	60:-
Vykort Kungsholms fort (4 st)	10:-
Vykort Rosenholm (3 st)	10:-
CD Karlskrona Kustartilleriregemente	100:-

Ring kassören Sune Persberg för beställning
telefon 0455-274 56

Varorna levereras, när betalning skett.

Om varorna skickas tillkommer porto minst 20 kronor.

Postgiro: 98067 -2

Bankgiro: 5584-9483

Bildhäfte om KA 2 förläggningsplatser

Häftet kostar 60 kr och vill Du ha det hemskickat tillkommer porto om 10 kronor.

Du kan beställa genom att sätta in 70 kr på postgiro
97 05 88-0

KA 2-boken kostar
200 kronor plus
porto 60 kronor

Gräsvik och dess historia
Boken kostar 60 kronor

x

Paul Englund

REMINISCENSEN

Officerssällskapet KA 2 i nya lokaler

Lokalen döptes till Reminiscensen

KA 2

är nedlagt, men många föreningar bär fortfarande regementets namn. En sådan är Officerssällskapet KA 2, som strax före jul tog nya lokaler i bruk inne på örlogshamnen. Vid invigningsceremonien döptes lokalen till *Reminiscensen*, vilket föreslagits av Krister Wictorsson, som därmed belönades med ett pris.

Lokalen är belägen i byggnad 207 norr om Bildhuggareverkstaden och väster om Chapmansporten.

I lokalen finns idag bl.a. Bokförrådet.

Sällskapet disponerar vindsvåningen, som nu är iordninggjord.

Olle Melin

Sällskapets ordförande Tommy Erlandsson i de nya lokalerna

Här syns från vänster Reine Lindqvist (med ryggen åt kameran), Tommy Erlandsson, Thomas Ohlsson, då blivande marinbaschefen Ola Truedsson samt Åke Jeansson.

Foto: Olle Melin

Byggnad 207 bakom Bildhuggareverkstaden. Gavelfönstret högst upp finns i lokalen.

Våra sjögående trotjänare

Minarbetsbåt mindre

På 1970-talet beställde Försvarets materielverk sex minarbetsbåtar i plast för kustartilleriet vid Karlskronavarvet AB. Vid KA 2 kallades minarbetsbåtarna för motorsofior och ersatte de äldre motsvarigheterna i trä.

Farkosten med motor, styranordning och all utrustning var noggrant specificerad av beställaren, Kungliga Marinförvaltningen, och tillverkningen hade följt kontrakt och specifikation till punkt och pricka.

Ett av de föreskrivna leveransproven var ankringsprov vid ett föreskrivet bottendjup med ett lättviktsankare av Danfort-typ, försett med en polypropylenlina av viss dimension, allt enligt kontraktspecifikationen. Ankaret kastades i sjön och linan löpte ut, men inte så långt att ankaret kunde ha nått sjöbotten och linan var slack. Vad hade hänt! Linans flytkraft hindrade ankaret att nå botten.

Kontrollanterna kom efter en stund till uppfattningen, att varvet, med sin stora skeppsbyggnadskompetens, borde ha insett, att detta oacceptabla provresultat skulle bli fallet och därför i tid föreslagit en lämpligare ankringsutrustning. Som tur var hade varvet under byggnadstiden föreslagit att linan skulle förses med en förlöpare av kortlänkad kätting, som var vanligt, när man av ville använda en ankarlina av tågvirke. Skälet till detta var inte att hjälpa ankaret att nå botten utan att åstadkomma en dragkraft, som vid belastning blir parallell med sjöbotten och hindrar lossbrytning av ankaret.

Materielverket bet i det sura äpplet och beställde ett nytt ankringsarrangemang.

Båtarna hade backslag och Kitchenroder, som var hydrauliskt drivet med skopor på vardera sidan om propellern som speglade vattenstrålen för eller akter ut och som man kunde ändra riktning på med ratten.

I dag är samtliga minarbetsbåtar sålda till civila ägare.

Båten på bilden är Mabm 183, som tillhörde 6.minutläggningsdivisionen och Mul 18 Öresund. Båten tillhör i dag Saltövarvet i Karlskrona. Vid Karlshamns segelsällskap finns Mabm 182, som tillhörde 7.minutläggningsdivisionen och Mul 13 Kalmarsund.

Olle Melin

Foto: Christer Antonsson

Ny marinbaschef installerad

Vid en högtidlig ceremoni den 14 december installerades den nye marinbaschefen, Ola Truedsson, av sin företrädare kommendör Lennart Månsson. Ceremonien ägde rum vid Örlogshamnens paradplats.

Ceremonien inramades av musik av Marinens Musikkår och av en flaggparad, där förutom den svenska örlogslaggan med officersfanvakt även deltog fanor från f.d. Karlskrona kustartilleriregemente, f.d. Kronobergs regemente, Flottans Män i Karlskrona samt KA 2 Kamratförening. Vidare deltog som paradstyrka en enhet ur Volontärregementet, en historisk militär förening.

Anställda i garnisonen och inbjudna gäster bevistade ceremonien.

Efter ceremonien inbjöds till mottagning i Mönstersalen, där representanter från Försvarmakten i Blekinge, Kustbevakningen, Länsstyrelsen, Länspolismästaren, Karlskrona kommun, Kockums, militära kamratföreningar m.fl. kunde hälsa den nye marinbaschefen välkommen i ämbetet, samtidigt som man avtackade den avgå-

ende chefen Lennart Månsson, som efter tre år i befattningen lämnar Försvarmakten med pension.

Förutom att vara marinbaschef ikläder sig Ola Truedsson även rollen som garnisonschef, d.v.s. sammanhållande för viss verksamhet, som rör alla militära enheter i Karlskrona, vilka förutom Marinbasen är 1.ubåtsflottiljen, 3.sjöstridsflottiljen, Sjöstridsskolan, delar av Försvarmaktens telenät- och marktelefonband, delar av Försvarmaktens logistik samt Försvarmusikcentrum representerad av Marinens Musikkår.

Överste Ola Truedsson är bördig från Karlshamn och började sin militära bana som värnpliktig på Kungsholmen och KA 2 1976. Efter värnpliktstjänstgöringen anställdes han som befäl och var de första åren utbildare på fast artilleri samt vid spanings- och markstridsförband. Han tillhörde KA 2 fram till regementets nedläggning år 2000, men hade de sista 6 åren veckopendlat till Stockholm för bl.a. tjänst vid Kustartilleriets stridsskola och som elev vid Försvarshögskolan. Efter KA 2 nedläggning överfördes han till KA 1, sedermera 1.amfibieregementet, där han senast var ställföreträdande regementschef.

Ola Truedsson har deltagit i två utlandsmissioner, dels som bataljonschef i Kosovo 2002-2003 och något år senare som stabsmedlem återigen i Kosovo.

Familjen består av Christina och en vuxen son och fritiden ägnas bl.a. åt sommarstugan utanför Karlshamn, en och annan golfvanda och till utflykter inom och utom landet. Han har också ett förflutet som amatörmusiker i Karlshamns scoutmusikkår och i Marinens Hemvärnsmusikkår i Blekinge.

Om sin nya roll säger marinbaschefen:

- Marinbasen har en mycket stor geografisk spridning från Härnösand i norr till Malmö i söder och en minst sagt vittförgrenad verksamhet. Det är en stor utmaning och ett stort ansvar att leda ett förband av den här typen, men jag ser mycket fram emot att bl.a. tillsammans med alla medarbetare få vara med och utveckla verksamheten, så att vi i framtiden står än bättre rustade att möta kommande uppgifter.

Tidigare på dagen ägde den årliga julsamlingen för garnisonens personal rum i Kungl Amiralitetsskyrkan Ulrica Pia, där avgående marinbaschefen bl.a. delade ut utmärkelsen "Nit och redlighet i rikets tjänst". Vid samma

Överste Ola Truedsson till vänster och avgående marinbaschefen kommendör Lennart Månsson

Paradstyrkan en enhet ur Volontärregementet

tillfälle fick major Dan Fjällström från Kalmar – Kronobergsgruppen motta Marinbasens förtjänstmedalj. Dan Fjällström var förste man på olycksplatsen i Ryd, där den svåra helikopterolyckan inträffade tidigare under hösten och han organiserade räddningsarbetet på ett mycket förtjänstfullt sätt.

Olle Melin

Flaggvakten framför Marinens Musikkår

Foto: Ingemar Elofsson

Frivilligorganisationernas och kamratföreningarnas fanor

Dan Fjällström och marinbaschefen Lennart Månsson till höger. Foto: Olle Melin

I år är det 350 år sedan Blekinge blev svenskt efter freden i Roskilde i februari 1658. Freden förgicks av en av världshistoriens stora bedrifter, tåget över Bält, iscensatt av den svenske kungen Karl X Gustav.

Många aktiviteter kommer att prägla jubileumsåret i form av utställningar, skrifter, föreläsningar m.m. För en kustartillerist, som numera blivit amfibiesoldat, kan marschen över Bälten beskrivas som en dåtida amfibieoperation.

Rolf Ahlin skildrar här i sin artikel just "Tåget över Bält".

Begrundan kring en tavla

På marinmuseum finns en tavla, som visar "Tåget över Bält 1658". Detta märkliga företag kom att få följder, som blev bestående för hela Norden. Värderingarna till dessa kan måhända variera, beroende på vilket perspektiv, som används. Därför kanske det är mer rättvisande, att se händelsen ur realpolitisk synpunkt och med samtidens ögon. Den ansåg nämligen, att Sverige fått hjälp av Gud.

Ökande hot

Kriget i Polen var nu inne på sitt tredje år och de tyska anfallen mot Finland och Baltikum fortsatte oavbrutet. Hotet från Danmark-Norge och Holland ökade samtidigt, som den svensk-brandenburgska alliansen gick mot sin upplösning.

Befolkningen i det egentliga Sverige har beräknats till 970 000 och i Finland till 450 000. Krigsmakten omfattade 90 000 man, varav hälften dyra utlänningar. I Sverige hölls stora delar av de nationella förbanden kvar som strategisk reserv, eftersom hotet från Danmark-Norge aldrig gick att bortse från, men det fanns alltid inslag av svensk-finska trupper på alla krigsskådeplatser.

Operationerna inleds

Den 1 juni 1657 mottog guvernören i Halmstad den danska krigsförklaringen. Fältarmén befann sig då i Storpolen med högkvarteret förlagt till Thorn. Hit tog det 20 dagar, innan nyheten nådde fram. De avgörande krigshändelserna skulle emellertid inte komma att stå i Sverige.

Redan efter sex dagar avmarscherade en avdelad operationsstyrka om 17 500 man mot den danska sydgränsen. De relativt små rikssvenska och finska regementena mönstrade högst 4 700 man. I övrigt dominerade tyskar, men det fanns också stora inslag av polacker, engelsmän, fransmän och skottar.

Som förtrupp red Smålands rytteri-regemente, vars legitima arvtagare blev Karlskrona grenadjärregemente. Vägen togs genom Hinterpommern och Mecklenburg i dagsetapper på två eller tre mil med vilodag var tredje. Rörligheten var stor genom mängden av kavalleri och

dragoner. De sistnämnda räknades fortfarande till beridet infanteri. I övrigt räknade infanteri- och artilleriförbanden endast 4 000 man. Det stora antalet hästar krävde god tillgång på vatten och furage.

Efter flera sammandrabbningar behärskade svenskarerna snart hela Jylland, där det strategiskt viktiga fästet Frederiksodde, numera Fredricia, stormades natten till den 24 oktober.

Planering för övergång

Den torra sommaren följdes av en regnig och kylig höst. Nattfroster kom tidigt, men ändå skulle det dröja in i december, innan isarna började lägga sig. Det var nu som riksamiralen K G Wrangels gamla idé om övergång över isen tog form.

Två dagar före julafton slog vädret om till tō. Israpporteringen fortsatte dock liksom insamlingen av båtar. En övergång på öppet vatten kunde inte uteslutas. Sammandragningen av trupper till Frederiksodde fullföljdes också planenligt, men 15 regementen fick stanna kvar i Holstein för att ge akt på Danmarks allierade, som var på väg mot sydgränsen.

Först i mitten av januari 1658 kom kylan tillbaka, denna gång på allvar. Isarna hade redan börjat bära, när ett nytt töväder inföll den 25, men natten till den 27 blev åter kall. Endast strömmen utanför Frederiksodde var fortfarande öppen. Samma dag togs beslut om övergång.

På aftonen avmarscherade trupperna med nödvändig tross till Stendrup söder om Koldingfjorden. Här kvar-

Detaljbild om "Tåget över Bält 1658" målad av J Lemke. Rektangelnarna på isen motsvarar vardera en skvadron om 4 kompanier med sina standar. I verkligheten tillämpades emellertid inte denna perfekta ordning utan en stor spridning

lämnades allt infanteri och artilleri samt en del av kavalleriet. Övriga fortsatte ytterligare en mil till byn Hejls. Den uppnåddes på natten. Därifrån skrev riksamiralen ett brev till Karl X Gustav, hur han tänkte sig att uppnå Fyn. Kungen godkände planen med ändring av landstigningsplatsen till udden vid herrgården Ivernäs.

Den 29 drogs hela kavalleriet samman till Hejl. Karl Gustav själv anlände med tre kavalleriregementen till byn Anslet fem kilometer längre söderut. Där mötte Wrangel dem. I kungens sällskap befann sig det franska sändebudet Terlon, som medföljt från Flensburg.

Rekognosering

Alla tre for nu i släde över till Brandsö, där ett par hundra ryttare väntade. De fick order om avmarsch mot Fyn för att pröva isens bärkraft. Nära Fyn blev isen tunnare och en bit utanför udden var strömmen så stark, att vattnet låg helt öppet.

Nu upptäcktes också en förskansning i skogen nere vid stranden besatt med en större dansk styrka. Isen var uppsågad och så fort ryttarna kom närmare, blev de beskjutna från ett par välbestyckade batteriplatser. Kulorna studsade iväg över vidderna utan någon större skada. Efter att ha följt skådespelet en stund kallade kungen tillbaka ryttarna. Återfärden ställdes mot byn Hejls.

Säkerhetspolitiska mål

Direkt eller indirekt hade kriget och den förda utrikespolitiken kommit att beröra de flesta europeiska staterna. Det var ett bedömt ryskt hot mot Polen, som fick Sverige att ingripa 1655, dock först efter att ha försökt få till stånd ett förbund mot polackerna.

Risken för att ryssarna skulle nå fram till Östersjön och den säkerhetszon Gustav II Adolf upprättat i Baltikum ansågs mycket stor. Ett gammalt svenskt önskemål var också att få kontroll över tänkbara invasionshamnar mot Sverige. Ytterligare ett obehagligt faktum var det katolska Polens krav på legitim rätt till svenska kronan.

Polackernas brända jordens taktik hade i längden visat sig betydligt effektivare än svenskarnas stora segrar vid Krakow och Warschau. Just nu befann sig en polsk-österrikisk-brandenburgsk armé på väg till Danmarks hjälp. Dessutom ville Frankrike och England medla enligt sina intressen. Endast en snabb stöt mot Köpenhamn skulle göra slut på kriget till svensk fördel.

Nattkvarter

Solen hade redan gått ner, när följet nådde fram till Hejls. Sista biten hade den vita snön lyst upp landskapet, medan en begynnande stjärnhimmel förberedde en kall natt. Varje hus i hejls och angränsande byar var fyllda till bristningsgränsen av inkvarterade soldater. Skenet från flera eldar fladdrade runt om i omgivningen. Bränsleåtgången var enorm och torra gärdesgårdar var det första, som

strök med. De gav värme åt några tusen hästar, som stod uppstallade i det fria med gråfilar över ryggarna och bakdelarna vända mot eldarna.

Under natten fortsatte rekognoseringen av isen. I likhet med dåtidens vetenskap, var kungen helt övertygad om, att den väderlekstyp, som råkade inträffa vid nytändning av månen, också skulle hålla i sig till nästa fullmåne. Eftersom det var kallt vid nymånen den 23 januari, skulle det så förbli till nästa fullmåne den 8 februari. En förändring blev då endast tillfällig.

Först långt efter midnatt var israpporteringen klar. Beslutet blev då, att armén skulle dras samman till Stendrup redan på morgonen. Där stod fortfarande infanteriet och artilleriet kvar med större delen av trossen. Med stöd av Tärnö skulle övergången ske syd om Middelfart.

Uppbrottet

Tidigt på morgonen gick reveljen. Det var stjärnklart och mycket kallt, när männen skyndade till stallplatserna. Ryttaren fick ägna lång tid åt hästen, där utfodring och skötsel var ett viktigt inslag.

Någon speciell vinterbeklädnad fanns inte. Vid kall väderlek virades halm om stigbyglarna för att inte förfrysa fötterna. Det nationella kavalleriet hade en enhetlig beklädnad med hattar, kragstövlar och gula kyllor av älghud. Övriga hade rockar av varierande snitt och färg, mestadels blått, en färg som framdeles dominerar Karl XI:s enhetsuniform.

Innan uppbrottet hölls korum, enligt krigsartiklarna varje morgon och afton och om så var möjligt också nattvard före strid. Strax före avmarschen inkom nya rapporter från Brandsö, att isen nu var bärkraftig ända fram till Fyn.

Karl X Gustav (1622-1660) fick en gedigen skolning, som syftade till statens högsta ämbeten. Han var målmedveten och ambitiös. Förutom svenska behärskade han helt tyska, franska och latin samt förstod italienska. En grundlig militär utbildning jämsides med diplomati och politik gav honom förmåga att se sammanhanget och fatta snabba beslut. Till sin läggning försiktig, men samtidigt djärv, hemförde han lysande segrar, som gav Sverige naturliga gränser. Flera gånger svävade han i uppenbar livsfara. Under sin korta regeringstid (1654-1660) lyckades han nästan sätta hela Europa i gungning. Karl X Gustav dog i lunginflammation.

Därmed ändrades ordena till den gamla planen. Landstigningen skulle dock genomföras i Tybrindviken, där isen ansågs vara betydligt tjockare. Order avsändes till infanteriet och artilleriet att med de 30 pjäserna snarast avgå till Brandsö. Hela trossen skulle däremot stanna kvar.

Utgångsgruppering

Lördagen den 30 januari 1658 blev en vacker och frostig dag. Klockan 0700 gick solen upp på en molnfri himmel och belyste de snötäckta vidderna. Strax efter soluppgången hade armén nått Brandsö, där den ställdes upp i slagordning. En lucka i mitten lämnades till de väntande förbanden från Stendrup. Hela styrkan uppgick till 6 500 man. Av de nationella förbanden stod östgötar, västgötar och finnar på vänstra flygeln, medan upplänningar och smålänningar ingick i den högra. Över den hade riksamiralen befälet.

Långt borta vid synranden syntes Fyn med sina vita fält och avlödade mörka skogar. Från Brandsö sågs de danska ställningarna på Ivernäs udde 5 kilometer längre bort. Det rök från ryttarnas andedräkter i den stilla morgonen och kring hästarna i den täta foreringen. Kompanistandaren slokade på sina vita stänger. När marschen sattes igång, skulle de slå ut och visa regementsfärgerna i all sin prakt, blå för smålänningarna med det bägbärande röda lejonet.

I en liten grupp till häst framför trupperna höll Karl X Gustav och generalerna en kort rådplägning. Så fort den var slut, vände han sin högbenta och livliga hingst ner mot högra flygeln. Han satt i en bomsadel, svår att komma i och ur, men med en fast och bekväm sits.

Övergången till Fyn den 30 januari 1658

I långsam skritt passerade kungen linjen av skvadroner. Framför fronten höll han i hästen. På grund av kylan hade han bytt ut den välkända stormhatten med sina vajande svarta plymer mot en högkullig filthatt. Kungen pekade på halmknippan i hatten. Detta var igenkänningsmärket, som alla skulle sätta fast innan avmarschen. Med hög röst meddelade han fältropet – Hjälp Jesus!

Mot Fyn

Högra flygeln satte sig nu i rörelse och defilerade förbi kungen, skvadron efter skvadron med flera minuters mellanrum. Väl ute på isen spred ryttarna ut sig. När de kommit en bit på väg ökades luckorna ytterligare.

På gott avstånd framför trupperna marscherade avantgardet, en väl utvald styrka kavalleri på 400 man och 200 avsuttna dragoner. Den förde med sig ett stort antal kälkar och drögar lastades på bjälkar, bräder, halm och tunnor samt ett flertal av de nymodiga hjulbroarna. Dessa höll en längd på 10 meter och en bredd på 1,5 meter. Även några båtar släpades med. All denna ingenjörsmateriel var medtagen för att kunna förstärka tunn is eller för att ta sig över öppet vatten. De fick också god användning av materielen. På två ställen passerades sprickbildningar och vakar.

När trupperna kommit halvvägs ut, började ett område med tunn is att rulla i vågformiga rörelser, detta genom tyngden av den levande massa, som tidvis råkade komma i takt. Ryttarna fick order att sitta av och leda hästarna i sprid ordning. Steg för steg tog sig skvadronerna över det farliga området, innan de på nytt vågade sitta upp och öka farten.

Vänstra flygeln stod fortfarande kvar på Brandsö med kungen otåligt väntande på, att trupperna från Stendrup skulle bli synliga. Riskens fanns, att danskarna skulle gå över isen åt motsatt håll och återta Frederiksodde eller bemäktiga sig den dåligt skyddade trossen. De kunde också rikta ett anfall mot fotförbanden.

Den danska armén omfattade 3 000 till 4 000 man, varav en stor del dåligt övade bönder. Trupperna hade koncentrerats till skansen på Ivernäs udde, där isen hölls uppsågad. Men det fanns också två stråk med svag is och flera öppna råkar på vägen till Tybrindviken.

Kungen kunde följa, hur Wrangel lät trupperna svänga förbi udden och långsamt förflytta sig framåt. Han såg också, hur en kavalleristyrka red ut på isen för att möta dem till det vanliga danska fältropet – Jesus! Avantgardet drev tillbaka dem, men flertalet danskar höll redan på att ta sig ner till stranden, där de bildade slagordning.

Karl Gustav skickade då iväg en adjutant till Wrangel med order att anfälla. Samtidigt beordrade han avmarsch för vänstra flygeln utan att invänta trupperna från Stendrup. Förbanden kom snart att möta samma svårigheter som de förra på en del ställen större, eftersom värmen från de många hästhovarna gett upphov till en blöt

snömodd, som gjorde det svårt att upptäcka sprickbildningar.

Paniken på lur

Större delen av vägen åkte kungen i släde förspänd med tre hästar. Nästan framme stannade han och klev ur för att fortsätta till häst. Han hade inte gått mer än ett par steg, förrän isen rämnade. Med ett brak försvann släden ner i vattnet, tätt följt av det franska sändebudets tomma kalesch. Ekipaget flöt några skräckfyllda sekunder, innan både hästar och kuskar drogs ner i djupet.

De efterföljande trupperna stannade upp och paniken började gripa omkring sig. Då gick kungen fram och ställde sig intill vaken, vars vatten redan låg svart och stilla. Han stod lugnt kvar till uppståndelsen lagt sig. Marschen kunde fortsätta och på ögonblicket var kungen i sadeln och på väg mot högra flygeln.

Denna hade passerat ett av de svagare områdena och kunde åter sitta upp och fortsätta i trav över fastare is, när ett fältbatteri på udden började avge order om anfall, när kungen hann fram och ändrade planerena. Under tiden hade danskarna formerat en slaglinje, som sträckte sig från stranden upp över höjden framför herrgården Tybrind och rätt över Tybrindvikens nästa udde med namnet Rudsudden.

Striden

Karl Gustav lämnade kvar 1 500 man under riksamiralens befäl och tog själv hand om resten, vilka förstärktes med skvadroner, som hunnit fram från vänstra flygeln. Med 2 500 ryttare svängde han vänster mot en skogsduge på Rudsudden. Den låg mellan en utrymd skans längst ut och den danska ställningen. Avsikten var att göra en kringgående rörelse och ta danskarna i ryggen, samtidigt som Wrangel anföll från sjösidan.

Överrumplingen misslyckades emellertid genom de

Arméns bataljuppställning den 30 januari 1658 enligt J Carlbom (1910) i "Tåget över Bält". Förband med + kom aldrig till drabbning.

stora svårigheter, som skvadronerna fick, när de banade sig väg i ett mycket besvärligt skogsparti, uppfyllt av buskage och hopflätade häckar. Då ryttarna slutligen kom igenom, möttes de till sin förvåning av häftig artilleri och formerade ryttarförband med vita bindlar i hattarna.

Danskarna hade genomskådat avsikten och redan hunnit göra en frontförändring. Kungen ordnade då personligen skvadronerna på linje och när trumpetarna blåste till anfall, ledde han själv attacken. Sammanstötningen blev så våldsamt, att motståndarna kastades över ända och tog till flykten.

Isen brister

När högra flygeln kommit närmare stranden, gjorde den tillfälligt halt för att låta skvadronerna rätta in sig, innan anfallet utlöstes. Klappret fräntusentals hästhovar överröstades plötsligt av ett fruktansvärt brak. Det var två skvadroner ur Waldecks och Königsmarchs regementen, som gick genom isen. Hundratals ryttare och hästar försvann i djupet med fulla vapen och fladdrande ständer. Ner i vaken följde också kungens stora kaross och spannet på sex hästar. Därefter började stridslarmet.

Kampen avtog allt eftersom motståndarna flydde eller gav sig fångna. Svenskarna upptog förföljandet, men flera avdelningar lyckades ändå ta sig över isen till Själland. På sin väg till Köpenhamn uppträdde de som i fiendeland. I likhet med den svenska armén hade också den danska stora inslag av utlänningar. Många av dessa gick direkt efter slaget, frivilligt eller av tvång, över i svensk tjänst.

Redan kl 1630 började det skymma och en timme senare var det mörkt. De uttröttade förbanden återsamlades till byn Eskär mellan godsens Tybrind och Ivernäss. Trossen stod fortfarande kvar på Jylland, medan infanteriet och artilleriet med pjäserna uppallade på slädar, hade en mil kvar. De beordrades nu att marschera till staden Assen, dit de anlände vid midnatt och tog kvarter. När staden lämnade, var den totalt utplundrad. En järnhård disciplin under operationerna innebar inget hänsyntagande till civilbefolkningen.

Fred

På natten började Erik Dahlberg undersöka isen på Stora Bält. Den ledde till, att armén den 11 februari stod på Själland och hotade Köpenhamn. Freden slöts i Roskilde den 27 februari 1658 efter ett krigståg, som saknar motsvarighet i världshistorien. Freden gav Sverige sina nuvarande gränser. Därmed upphörde landet på sikt att vara en ständig krigsskådeplats. Utan dessa gränser hade Sverige knappast lyckats hålla sig utanför två förödande världskrig eller bibehålla sin alliansfrihet

Rolf Ahlin

Våra gamla befästningar

Luftvärnet i Karlskrona fästning

I mitten av 1930-talet utbyggdes i en krans runt Karlskrona örlogshamn ett omfattande luftvärn. Det utgjordes såväl av tungt luftvärn (7,5 cm respektive 57 mm luftvärnskanon) som lätt luftvärn i form av 40 mm, 25 mm och 20 mm luftvärnsautomatkanoner.

Det tunga luftvärnet fanns från mitten av 1930-talet fram till mitten av 1950-talet och var grupperat enligt följande:

Lv 101	Hästö (3 pjäser)
Lv 102	Tjurkö nabb (3)
Lv 103	Kobebus (3)
Lv 104	Rollsö (3)
Lvbatt	Lindholmen (2)

Lv-ställning 40-36

Tjurkö nabb

Hästö

Förlägningsbarack Lv 101 (Idag Röda Korslokal)

Pjäsplats Lv 102

Hästö

Kommandoplats Lv 101

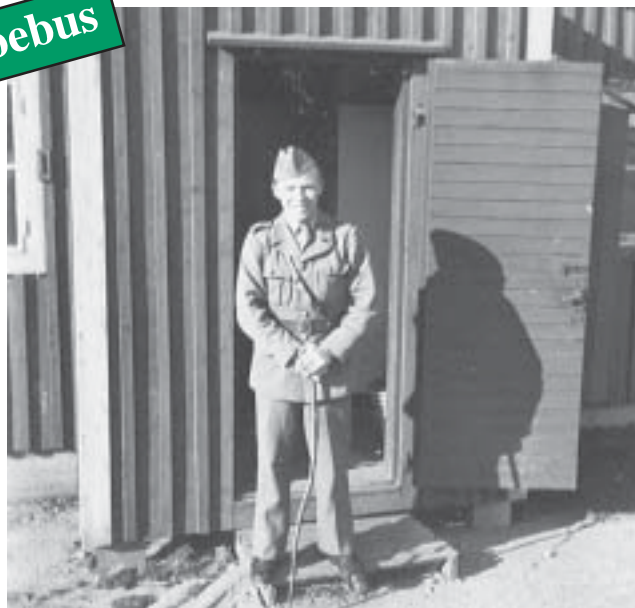

Kobebus
Officersmäss, idag klubblokal Marinens Båtklubb

Det lätta luftvärnet fanns som luftvärnstroppar och var placerade runt om i staden på bl.a. följande platser

Högholmen	Blå Port
Getskär	Kalsholmen
Kungshall	Enhörningen
Söderstierna	Ankarstierna
Oscarsdockan	Trolle
Stakholmen	Gräsvik
Vattentornet	Drottninghallskajen
Vämö	Rosenholm m.fl.

Rollösö
Flygfoto Lv 104 (1948)

Pjäsvärn

Fk Gösta Olsson, VK 2

Vidare har under åren luftvärnstroppar funnits vid vissa förband som Kungsholmen, Västra Hästholmen, batteri Lungskär, batteri Tjurkö samt kustspaningsradarstationen på Aspö.

Från 1955 var luftvärnet, som skyddade örlogsbasen, organiserat i ett luftvärnskompani med stabsplats och luftspaningsradar på Kobebus. Luftvärnstropparna var rörliga och kunde grupperas i hela skärgården. Luftvärnskompaniet lades ner år 2000.

Under Andra världskriget leddes luftvärnet från en central i Järnvägstunneln under Stortorget i Karlskrona.

Aspö Mad var från 1930-talet fram till och med 1958 utbildningsplats för luftvärnet och för övningskjutning använde Tjurkö nabb i regel området kring Ellenabbens fort. Från 1958 skedde utbildningen på Kungsholmen. Åren 1969 – 1983 utbildades KA 2 luftvärnssoldater vid KA 3. Utbildningen återfördes till regementet 1983 och pågick till regementets nedläggning.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

Förläggingsbaracken Aspö Mad

Till flydda tider återgår....

Den här gången har vi tagit en titt i Osvald Freijs fotoalbum. Osvald Freij var född 1904 och kom i krigstjänst vid KA 2 1923. Han var artillerist och tjänstgjorde bl.a. på Kungsholmen och Aspö Mad, där han var en riktig hustomte intill 1958, då denna ytterförläggning lämnades. Han gick i pension 1960.

Albumet har ställts till förfogande av sonen Klas.

Olle Melin

Två unga och glada kustartillerister.

Exercis på Vallgatan.

Minkompani på Aspö Mad på 1920-talet.

Rodd i 10-huggare vid Kungsholmen.

Köksmästaren på Aspö Mad Lennart Loudd till höger med medhjälpare.

Slup vid Aspö Mad. Vilken?

Ombord på transportpråmen Björn på väg till övning..

Bore har lagt till vid Aspö Mad.

Ett parti kort i det gröna. Aspö Mad?

Pjäsbemanning på Kungsholmen.

Glada kustartillerister. Kungsholmen?

KA 2 handbolsslag 1931. Stående från höger Oswald Freij, Erik Fransson och Hugo 19 Nilsson. Målvakt är Sven-Eril Bengtson (den äldre). Vilka är övriga?

Osvald Freij har fångat en vilsekommen säl på Aspö Mad.

På utfärd med KA 2 Underbefälsförening. Bland andra syns Oswald Freij, Percy Håkansson och Sigvard Hugosson.

Ett svårt beslut

En historia om hur välvillig handling kan leda till bekymmer och kräva stor beslutsförmåga.

Hösten 1978 blev jag inkallad till tjänst vid mitt eget regemente – KA 2. Jag tilldelades platsen som chef för batteriets trosspluton, en tjänst som var mig tämligen främmande. Som alla trossplutoner sönderföll även denna i ett flertal mindre enheter av trosskaraktär samt dessutom en stor mängd experter av olika slag, från bilreparatörer till läkare. Den mest iögonfallande enheten var dock koktrossen ledd av en värnpliktig sergeant. Kring denna tross kom livet att kretsa i särskilt hög grad – så och denna historia.

Batteriet övade och övade och en dag var det dags för uppvisningsskjutning. Vid lunchdags startade det – jag begagnar mig nu av koktrossens dygnsindelning – och efter några timmars skjutning visade det sig, att dessa hade lyckats över hövan. Målet var nått och batteriet rosades av någon med examensrätt. Glad och lycklig över detta förklarade nu batterichefen, att alla skulle belönas. Allmän permission beviljades och nu förstår Du säkert, käre läsare, vad som hände. Under loppet av några minuter var batteriet tömt på folk. Kvar var endast en förstärkt vaktstyrka. Sådan var bilden, när koktrossens matbil anlände med middagsmålet, som denna dag bestod av bruna bönor med fläsk tätt följd av efterrätten, troligen sviskonsoppa.

Här måste jag göra en utviking och berätta något om mig själv. Jag föddes in i ett fattigt och efterblivet 30-tal.

Min tidigaste ungdom förlades till krigsårens hemska tid med avspärning och brist på det mesta, framför allt mat. Därtill kom, att i min hembygd betraktades bruna bönor med stekt fläsk som något av en delikatess, högtidsmat som avåts vid festliga tillfällen. På lantgårdarna var det ofta förekommande, när ångröskan kom till gården. Min beundran inför denna maträtt är fortfarande stor.

Chefen för distributionsavdelningen (påhittad titel) var mycket olycklig, när han lade fram problemet för mig. I dag är han ett uppskattat kommunalråd i Ronneby, men här stod han nu omgiven av kantiner innehållande 100-tals portioner bruna bönor med fläsk och därtill sviskonsoppa.

Nu var goda råd dyra. Allt flera underlydande chefer började snegla på mig. Problemet fordrade en lösning och av mig fordrades beslut.

Olika förslag togs fram, diskuterades och förkastades. Kunde man spara till morgondagen och äta bönorna då? Jag kollade detta uppslag med någon chef inom förvaltningsorganisationen. Denne blev mycket upprörd, inte för att vi stod där med alla bönorna, utan för att jag inte förstod matlagningens organisation. Varje måltid var en modul, fick jag veta. Dessa moduler var noga beräknade i förväg och att avstå från nästa dags moduler skulle sätta hela systemet i gungning. ”Gör vad f-n ni vill, men i morgon kommer nya moduler”, blev budskapet.

Ja, så gick det som det gick. Till slut återstod bara ett

alternativ och det var att gräva ner maten. Naturligtvis åt vi alla några extra portioner, innan vi satte in en av grävskoporna. I ett långt dike tömdes nu kronans bruna bönor med stekt fläsk följt av sviskonsoppa. Så skottades det hela över och vi var beredda för morgondagens moduler.

Ett kort ögonblick funderade jag på, att utlysa en tyst minut, men avstod. Mina tankar gick till alla dem, som skulle vilja varit med och ätit av denna mat.

Kjell Silverbark

Rörlig koktross

Kustartilleristen som språkbildare

Alla yrken har sina specialuttryck och sina egna formuleringar, oftast förborgade för utomstående. Även inom vår verksamhet finns – förlåt, fanns – det mängder av benämningar, som är självklara för den invigde men totalt obegripliga för andra.

Jag minns mitt första besök på en eldledningsplats. Mina kamrater och jag var s.k. stamrekryter och besöket var ett led i vår utbildning. På platsen rådde en febril verksamhet och kring en 4-meters inbasmätare svärnade folk med olika uppgifter; eldledare, mätare, biträden och dessutom ett flertal chefer. Gång på gång hörde jag en man ropa: ”skymmäj, skymmäj!” Jag blev väldigt konfunderad över detta uttryck, för jag förstod inte meningen med ordet. När jag tog upp det till diskussion med mina kamrater, visade det sig, att det fanns olika tolkningar, nästan lika många som besökarna. Diskussionen blev faktiskt ganska intensiv. Hjälp måste tillkallas och så fick vi lösningen; Ordet betydde ”Skym ej, skym ej!”, d.v.s. stå inte i vägen. Ingen mätare kan mäta avstånd, om det står folk framför och skymmer hans instrument.

På samma skola fick vi också lära oss, att artilleripjäser indelades i lätt, medelsvårt och svårt artilleri. Jag var mycket frågande inför denna indelning. För mig var det mesta svårt. När jag skulle lär mig, hur en 40 mm AKA (automatkanon) fungerade, tyckte jag, att det var mycket svårt, trots att denna kanon – känd över hela världen – tillhörde lätt artilleri. Så småningom lärde jag mig, att svår kom från tyskans schwer, som betyder tung, en lite tokig översättning alltså.

Inom det rörliga pjästekniska området vimlar det av facktermer, även om man bortser från de specialuttryck, som frejdade pjäschefer själva konstruerat. Sådana uttryck tas inte upp i denna artikel (av utrymmesskäl). En pjäs kan svansas, den kan dragas, den kan laddas och den kan insmörjas. Den kan t.o.m. bli föremål för omläggning.

Själva eldröret kan dumpas, vilket man annars gör med priser. Eldröret kan också eleveras, d.v.s. höjas. Detta ord kommer från franskans elever, som betyder resa (upp någonting). Här måste man emellertid vara försiktig. Man kan t.ex. inte säga, att eldröret är rest eller att detta fått resning. Resning är mest en juridisk term; man kan få resning i ett tidigare utdömt mål. En krögare från Karlskrona, Billy Butt, som dömts för ett 10-tal våldtäkter, fick aldrig resning. Detta kunde man läsa i tidningen för en tid sedan. Folk i nöd kan också göra resning, men då är det snarare uppror.

När man skjuter med sin kanon, kan man skjuta ett skott, vilket för en trädgårdsmästare har en helt annan betydelse. Man kan också skjuta lag. Men ordet lag har många andra betydelser, bl.a. vet kocken, att lag har med spad att göra. Vid flottan sköt man t.o.m. glatta lag, men också salvor, vilket senare sjukvården har svårt att smälta. Numera skjuts det visst inte alls.

Vid kanonen talar man också om Vo. Med detta menas utgångshastighet. V-et kommer återigen från franskan. Vitesse betyder just fart, hastighet.

Under mitt första år i kustartilleriet ingick jag i en pjäsbemanning. Streber, som jag var, arbetade jag mig uppåt på den rangskala, som pjäsbemanningen tillhörde, från projektilhämtare till höjdriktare eller differensgivare. Det senare var en position förbehållen de allra bästa, förklarade pjäschefen, furiren Agne Lindholm. Jag var snart väl förtrogen med mitt uppdrag. På några få sekunder kunde jag leverera beräknade värden i såväl sida som längd.

En dag inspekterades batteriet av II:a bataljonens chef, överstelöjtnant Hilder. Denna händelse försatte de flesta i ett tillstånd av yttersta upphetsning. I denna deltog emellertid inte jag. Tvärtom hade ett stort lugn bemäktat sig mig. Jag hade nu i flera dagar visat, att jag behärskade mitt uppdrag. När jag såg den store närma sig, började jag förbereda mig, ungefär som den där gubben, som täljde på ett yxskaft i folkskolans läsebok.

Så kom han då fram till vår pjäs och fick avlämning av pjäschefen, tilltalade än den ene och än den andra av mina kamrater. Så fick han syn på mig, där jag satt med mina tavlor. ”Och ni sköter parallaxen”, röt han faderligt?

”Nej, överstelöjtnant, jag har hand om differensen”, svarade jag.

Överstelöjtnant Hilder tittade på mig länge, eftertänksamt, jag tyckte i flera minuter, men det var nog bara sekunder.

Kjell Silverbark

Minering anno 1924

På 1870-talet lades de första elektriska mineringarna ut i Karlskrona skärgård i form av mineringen C.S. (Carlskrona syd) mellan Kungsholmen och Aspö samt C.V. (Carlskrona väst) mellan Västar Hästholmen och Almö.

Det var flottans fasta minförsvar som ansvarade för utläggning, utbildning och kontroll av förbandet. Kungsdjupet mellan Kungsholmen och Aspö hade krympt, efter det att försänkningen anlagts 1871.

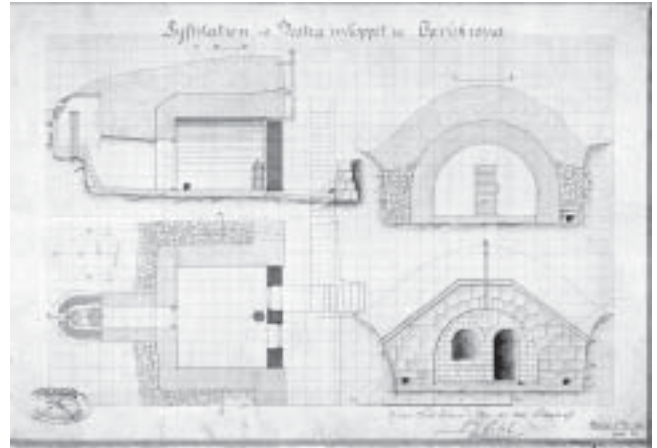
Bilden visar mineringen Carlskrona syd 1924 och vi kan konstatera, att mineringen bestod av tre mineringar, en fredsmining omedelbart innanför försänkningen och två krigsminingar, en utanför försänkningen och en längre in i höjd med Gärskullen. Till denna sistnämnda är också två syftstationer markerade, en på Aspö vid Jutudden och en på Tjurkö vid Hägnudden.

Den på Aspö byggdes 1940 på med en kommando-plats för lätta batteriet Jutudden (ibland kallat minbatteriet), medan den på Tjurkö i dag är helt övervuxen med ris och sly. Syftstationerna hade tjänat ut, när minorna fick induktionsorgan.

Det är intressant att se det fina ritningsarbetet och den noggrannhet som präglade detta.

Olle Melin

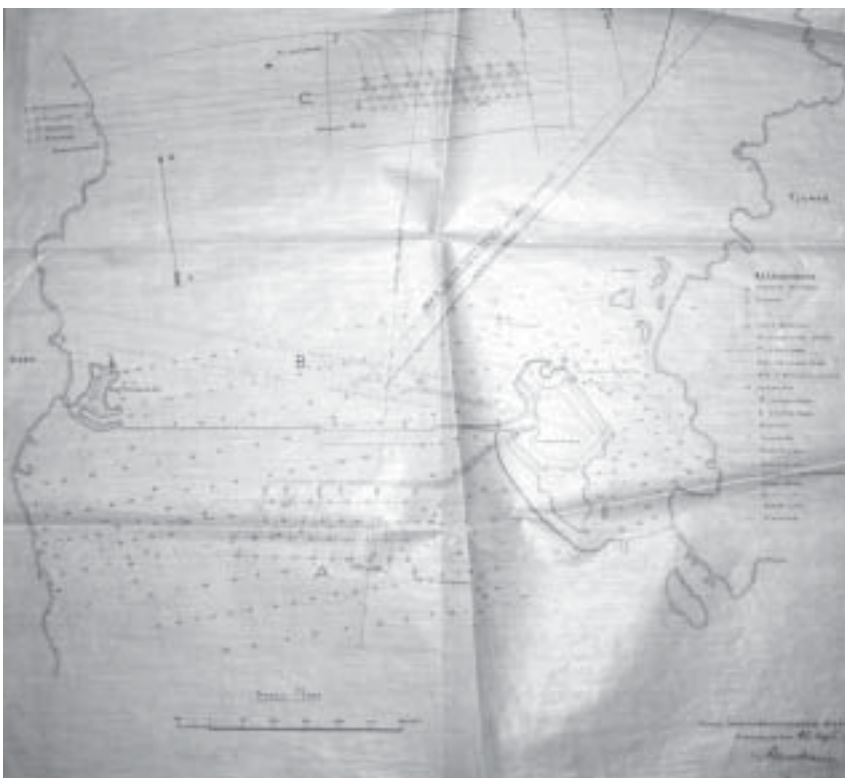
Foto: Olle Melin

Ritning från 1890-talet på syftstation

Igenvuxen syftstation på Hägnudden Tjurkö

Syftstation med påbyggd kommando-plats på Jutudden, Aspö

Arkitektstuderande studerar gamla KA-anläggningar

I slutet av januari och början på februari har två olika studiegrupper besökt Aspö och Västra Hästholmen.

Elever från Lunds Tekniska Högskola (LTH), arkitektlinjens fjärde årskurs, besökte Aspö och Västra Hästholmen för ett elevarbete, där eleverna ska förslå framtida alternativa användningsmöjligheter. På Aspö studerades Jutudden och Ellenabbsfortet och vidare studerades Västra Hästholmen. Ledare för gruppen var arkitekten och läraren Mats Edström.

Elever från Blekinge Tekniska Högskola i Karlskrona (BTH), linjen för Fysisk planering, har i samma syfte besökt Västra Hästholmen under en dag. Ledare här är läraren Gunnar Nyström, en gång värnpliktig kustartillerist på lätt robotbatteri 1969-70.

Meningen är, att Statens fastighetsverk, som förvaltar eller ska förvalta fastigheterna, ska få ta del av elevernas arbete.

Redan i slutet av februari ska eleverna från BTH presentera sina förslag och i maj sker samma vid LTH.

Spännande!

Olle Melin

Foto: Olle Melin

Elever från Lunds Tekniska Högskola samlade på Västra Hästholmen

Museet på Kungsholmen

S om framgår av *Rörliga bladet* kommer Museum för rörligt kustartilleri på Aspöberg att under 2008 övergå till Statens maritima museer (SMM), där bl.a. Marinmuseum ingår. När detta skrivs pågår detaljarbetet kring överförandet.

Det är utredningen Försvaret i förvar, som nu förverkligas, genom att ett antal förbandsmuseer inom Försvarmakten går över till SMM eller SFHM (Statens försvarshistoriska museer).

Försvarmakten har i och med detta övergivit museiverksamheten. De museer, som inte platsar i SMM eller SFHM, får klara sig på egen hand eller läggas ner.

Många har frågat, hur det går med museet på Kungsholmen. I den utredning av museiverksamheten vid marinbasen, som genomfördes för ett antal år sedan, förslögs, att Kungsholmens museum fortsättningsvis ska kallas *Utställning* och bibehållas.

Försvaret i förvar föreslår att en anta enheter av Kungsholmens slag bibehålls inom Försvarmakten och kallas *Traditionsrum*. Museet på Kungsholmen är ett av dessa.

Således, museet blir kvar under Marinbasen och kallas numera *Traditionsrum*.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

Ordförande Per Engkvist till höger och sekreteraren Kent Alritzson under årsmötesförhandlingarna

Hedersledamoten Gustav Karlsson tackar styrelsen för verksamhetsåret 2007

Kamratföreningens årsmöte

Den 7 februari genomfördes KA 2 Kamratförenings 72:a årsmöte på Sjöofficersmässen i Karlskrona. Ett sextioal medlemmar hade mött upp och ordförande Per Engkvist kunde tillsammans med sekreteraren Kent Alritzson och kassören Sune Persberg genomföra årsmötet i snabb takt.

Parentation hölls för under 2007 avlidna kamrater (16 st), varefter KA 2-oktetten spelade *Vänskap* av J Haydn följd av Karlskrona Kustartilleriregementes marsch.

Samtliga funktionärer omvaldes (styrelsens sammansättning framgår av sidan 2).

Vid årsmötet överlämnade ordförande i Karlskrona FBU-förening, Bruno Karlsson, en penninggåva i samband med att FBU-föreningens verksamhet upphör.

Gustav Karlsson, föreningens hedersledamot, framförde medlemmarnas tack för det gångna året.

Efter förhandlingarna (och innan också för den delen) underhöll KA 2-oktetten med musik.

Kvällens middag var traditionell, d.v.s. silltallrik, ärtsoppa med punsch, pannkakor och kaffe och till detta valfria drycker.

Till kaffet framträdde vår nya marinbaschef Ola Truedsson och berättade om sig själv, marinen av idag och verksamheten i Karlskrona garnison. Ola är ju i grunden KA 2-are och självklart medlem i vår förening.

Åke Jeansson och undertecknad framförde ett par visor skrivna av en kustartillerist, George Svensson, i samband med en repövning vid kustspaningsradarstationen Gruvan i mitten av 1950-talet.

Föreningen har för närvarande cirka 610 medlemmar och föreningens ekonomi är god.

Om verksamheten under 2008 kan Du läsa på annan plats i tidningen.

Olle Melin

Marinbaschefen Ola Truedsson informerar om marinen idag

KA 2-oktetten underhöll och spelade ceremonimusik

Marindagen skall ge alla en upplevelse

Sedan 2004 bjuds allmänheten in till Marindag vartannat år I år är det äntligen dags igen!

Lördagen den 24 maj, mellan 1100 och 1600 håller marinen öppet hus för allmänheten.

Marindagen skall ge en bild av dagens och morgondagens marin inramat av den världsarvsmiljö, som bidragit till att Karlskrona tagits upp på UNESCO:s världsarvslista.

Marinens uppgifter i det nya insatsförsvaret, med en ökad internationalisering, kommer att framgå. Både verksamhet och materiel kommer att förevisas.

Förevisningsområdet kommer i huvudsak att vara Örlogshamnen och Lindholmen.

Marindagen skall ge alla, ung som gammal, en upplevelse med marint tema. Även upplevelser av att prova på olika spännande saker kommer att erbjudas. Världsarvet och arkitektur i marin miljö kan upplevas på nära håll.

På plats kommer bland annat att visas:

- Korvetter
- Ubåtar
- Minröjningsfartyg
- Helikoptrar
- Marinens största fartyg, Belos
- Skonerterna Gladan och Falken
- Brandsläckning vid nya skyddstjänstskolan
- Frivilligorganisationer som Hemvärn, Lottor, brukshundsklubben m.fl.
- Världsarvsarv med Repslagarbanan, Polhemsdockan med mera

Joakim Svebsson

Vårutflykten 2008

Välkommen att anmäla Dig till årets vårutflykt.

Färden går till Helsingborg och Beredskapsmuseet i Djuramåsa.

Resan äger rum tisdagen den 20 maj med start från Örlogshamnen kl 0700 och med påstigning vid Angöringen och ev. andra platser längs E 22.

Förmiddagskaffe under vägen.

På Beredskapsmuseet bjuds vi på en guidad tur samt en fältlunch bestående av ärtsoppa och pannkakor. Efter besöket vid museet finns möjlighet att bese Helsingborg och/eller Helsingör.

Beräknad hemkomst 2000

Priset är 150 kronor inkluderande bussresa, kaffe, guidning och lunch.

Anmälan till Yvonne Wirbrand senast den 7 maj.

På telefon 0455/86622

eller epost: yvonne.wirbrand@mil.se

V Ä L K O M N A.

Pjäsen Maja i Beredskapsmuseet. Foto: Olle Wennerbeck

Från periskop och brygga

Bror Stefenson är född 1929 och ett mycket välkänt namn i den svenska marinen. Hans tjänstgöringsperiod omfattade åren 1948-1991, en period som sammanfaller med det kalla kriget. Bror tillhörde ubåtsvapnet, men beklädde också många viktiga befattningar ombord och iland. Han fick bl.a. en rivande start, när han den 1 oktober tillträdde som försvarsstabschef och direkt fick rapport om de upptäckter, som skulle bli ubåtsjakten på Hårsfjärden.

Han beskriver livet i land och ombord på ett lättamt och ledigt sätt. Boken är et viktigt dokument inifrån försvaret om den period i vår historia som kom att kallas Kalla kriget.

Boken är utgiven på Bokförlaget Magnus Ullman.

Klart bakåt! Livet i fält

Överste Einar Lyth avslutade sin militära karriär som Chef för I 3/fo 53 och har efter pensioneringen ägnat sig åt militärhistoria i olika former.

Denna bok är egentligen en resumé av det svenska värnpliktsystemet och det arméliv, som inte längre finns. Den skriven på ett mycket lättamt sätt och det kan bli några timmars roande läsning, när man tar i tu med boken.

Boken innehåller ett rikt antal illustrationer av Alf Lannerbäck.

Krigen under kalla kriget

De militära konflikterna i världen under kalla kriget och åren närmast därefter är samlade i en rikt illustrerad bok. 38 krig beskrivs utifrån ett avgörande skede i varje konflikt.

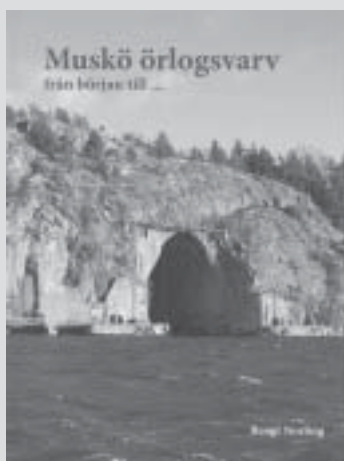
Koreakriget, Vietnamkriget, krigen i Algeriet, Mellanöstern, på Falklandsöarna, i Kuwait och många andra har format den värld, vi lever i idag. Det är krig vi sett på film, i TV och läst om i tidningar. Boken visar båda sidornas perspektiv och ger en ny förståelse för konflikterna i världen.

Boken är illustrerad med 600 foton och många kartor, vilket avsevärt höjer bokens värde.

Författaren Gunnar Åselius är professor i militärhistoria vid Försvarshögskolan.

Boken är utgiven på Medströms bokförlag.

Muskö örlogsvarv från början till ...

Under 2007 kom två böcker ut om Muskö, denna ytterste hemliga anläggning i Stockholms södra skärgård. Jag har tidigare recenserat Leif Högbergs bok om Muskö. Nu aktuell bok handlar om Muskö örlogsvarv, som omfattar en stor del av Musköanläggningen,

Boken beskriver varvet från starten med byggandet av anläggningen, utflyttningen från Stockholm och verksamheten fram till försvarsbeslutet 2004, då merparten av marinenes fartyg flyttades till Karlskrona och stor del av underlaget för varvet försvann. Försvarsbeslutet innebar också, att varvet skulle försäljas till civil brukare, om detta kunde ske på acceptabla villkor. Det blev Kockums, som till sist köpte varvet.

Författaren Bengt Norling har genom studier i Krigsarkivet, intervjuer m.m. gett oss möjlighet att följa med på en historisk resa om en unik bas- och varvsanläggning.

Boken har utgivits av FM LOG, Muskö örlogsvarv

Svenska Fyrällskapets Fyrhandbok

Detta är en liten praktisk bok i fickformat, som passar alla dem, som har ett intresse av fyrarna längs våra kuster. Idag är hotet stort mot många av de klassiska kustfyrarna, när navigationstekniken ständigt förbättras. Fyrarna behövs helt enkelt inte längre.

Svenska Fyrällskapet med ordförande Esbjörn Hillberg i spetsen lägger ner ett omfattande arbete för att sprida kunskap om våra fyrar och det speciella förutsättningar, som rådde ute på de bemannade fyrplatserna.

I denna nya fyrhandbok får läsaren en bra introduktion till våra fyrar och cirka 120 av dessa är beskrivna i detalj. Vi får historik, data och anvisningar om, hur vi ska kunna ta oss till fyren.

Boken är utgiven av Svenska Fyrällskapet och är ett måste

Svensk kust. Från Koster till Haparanda

Det här handlar om en verkligt exklusiv bok med fantastiska bilder från vår kust och vår skärgård. Tommy Hammarström får med sina texter oss att längta till havet. Till sin hjälp har han haft ett trettiotal fotografer, som alla har åstadkommit de bästa bilderna. Ett speciellt avsnitt i den inledande texten handlar om sillfisket och bad detta betydligt för våra kust- och skärgårdsbor och utvecklingen i kust- och skärgårdsområdena.

Boken har getts ut av Bokförlaget Max Ström

Bokpresentatör:
Olle Melin

KA 2 Kamratförenings verksamhet 2008

- 11/3   Träff i föreningshuset Skönstavik 1400 – 1600
- 8/4   Träff i föreningshuset Skönstavik 1400 – 1600
 10 – 13/4   Bussresa till Berlin, reseledare Kjell Silverbark
- 13/5   Träff i föreningshuset Skönstavik 1400 – 1600
 20/5   Vårutflykt till Helsingborg och Beredskapsmuseet
- 14/8   Grillfest Skönstavik tillsammans med Flottans Män kl 1600
 29-31/8   Kamratföreningsträff i Karlskrona
- (prel)
 9/9   Träff i föreningshuset Skönstavik 1400 – 1600
- 14/10   Träff i föreningshuset Skönstavik 1400 – 1600
Slutet av oktober
- 11/11   Träff i föreningshuset Skönstavik 1400 – 1600
- 9/12   Träff i föreningshuset Skönstavik 1400 – 1600
 11/12   Frivilligorganisationernas adventsvesper i Amiralitetskyrkan

Samling Skönstavik

Som framgick av Kustposten 4-2007 håller KA 2 Kamratföreningen klubbkalken öppen för en kaffe-stund en gång i månaden och medlemmar har möjlighet att umgås under några timmar.

Vid första öppethållandet hade ett 10-tal medlemmar hörsammat inbjudan och eftermiddagen ägnades bl.a. åt att studera alla de foton, som föreningen disponerar.

På bilden syns från vänster Sune Persberg, Rolf Philipsson, Rune Jansson, Eric Svensson, Kent Alritzson, Rune Cannerström, Klas Freij och Björn Holgersson.

Foto: Olle Melin

Olle Melin

RÖRLIGA BLADET

Nr 1 - 2008

MUSEIFÖRENINGEN FÖR
RÖRLIGT KUSTARTILLERI

Vår adress

KA 2 Museiföreningen för Rörligt Kustartilleri
Marinbasen
Box 527
371 23 KARLSKRONA

Adressändringar

Vid adressändring glöm inte att vi behöver den för att nå Dig med Rörliga Bladet m m

Redaktör

Sigvard Bengtsson

Att vara medlem

Vill Du bli medlem eller veta om vår förening, ring Sigvard Bengtsson tel 0455/33 60 20 eller Hans Willebrand tel 0480/ 33056

Medlemsavgifter

Vi har mycket humana medlemsavgifter:

- Årsavgift 20:-
- Ständig medlem 200:-

Vi uppskattar om Du hjälper föreningen med Ditt medlemskap, men behöver all ekonomisk hjälp och tackar i förhand för eventuell gåva

För att vi skall veta vem som betalt in pengar vill vi att Du meddelar namn och adress

Hans Willebrand tfn 0480 / 33056 eller
Sigvard Bengtsson tfn 0455 / 33 60 20

Inbetalning av medlemsavgifter

Föreningen har öppnat ett bankkonto där medlemsavgifter samt eventuella gåvor kan sättas in.

Clearingnr = 1160 (Handelsbanken)

Kontonummer = 152 252 088

Adress: KA 2 Museiförening för Rörligt Kustartilleri

c/o Hans Willebrand

Gräsgärde 4327

338 96 Ljungbyholm

Innehåll

Artikel ur VERMLANDS TIDNING från 1952

Del 1 av: Öv Sobeus bok

Det rörliga kustartilleriet 1902 – 1945

Gåvor

Vi uppskattar om Du hjälper föreningen med Ditt medlemskap, men behöver all ekonomisk hjälp och tackar i förhand för eventuell gåva

Meddelande

Kamratträffarna på Militärhemmet i Karlskrona fortsätter under 2007 med följande dagar, som är **första tisdagen** i varje månad. **kl 0930**

4 mars, 1 april, 6 maj, 3 juni, 1 juli, 5 augusti, 2 september, 7 oktober, 4 november, och 2 december.

Väl mött till kamratlig samvaro

Bild: 10,5 cm haubits m/1910, 10,5 cm haubits m/1910

Vårt museum kommer att i fortsättningen heta: "Museet för Rörligt Kustartilleri", på grund av att vi i fortsättningen inte är ett förbandsmuseum utan ingår under Statens Maritima Museer (SMM)

Öppettider:

Ej fastställda ännu.

Vid avvecklingsarbeten ute på Karlsholmen hittade personal ur FM Log en gammal tidning från 1952, som jag har fått ta del av. Det fanns en artikel om vårt kustartilleri som jag nu publicerar.

Nya WERMLANDS-TIDNING

Tisdagen de 19 augusti 1952

Radar fördubblar träffsäkerheten hos det svenska kustartilleriet.

Från vår utsände medarbetare

KARLSKRONA måndag (NWT)

Hur radar gjort intrång i det svenska kustartilleriet och höjt dess avvärijande verkan till fruktansvärd effektivitet demonstrerades vid den tvådagars uppvisning, marinen i förra veckan anordnat för svenska och utländska tidningsmän. Medelsvårt artilleri gjorde i skjutskolans händer, en uppvisning som gav vid handen att man med radarobservation skjuter precis dubbelt så säkert som med tidigare använda metoder. Och radarn kan användas i alla situationer, sålunda i dimma, regndis och mörker. Genom nyheten har den svenska kustfronten avsevärt förstärkts

En av de medelsvåra pjäserna i aktion. Pilen utpekar projektilen i luften som fotografen lyckats fånga från utgångshastigheten 400 m per sekund.

Vi har stigit iland på en holme någonstans i den just nu så vackra bleskingska skärgården. Av grönskan och skönheten i övrigt ser vi dock inte så mycket. Mörkret står nämligen tätt som i en säck tuntom oss. I en öppen jeep bär det fram över slingrande vägar, som ofta inte är bredare än att fordonet knappt kommer får plats.

Så stannar vi, hoppar av och är framme. En öppen plats med havet utanför, fast vattnet endast röjer sin närvaro genom att det blåser ljumt och man ser en fast blinkande ljuspunkt här och där. Mörkerridån är nämligen fullständig.

Radarögonen ser emellertid något annat. De ser flottar som bogseras in mot den svenska kusten och föreställer fartyg i invasionsärenden, fartyg som skall beskjutas. Kustartilleriet är berett, fast man ingenting ser. I terrängen och under berget runtom där vi står pågår en verksamhet som i en medelstor fabrik. Observationer tas och vidarebefordras till centraler, där de räknas om i värden som ställs till kanonservisernas förfogande. I mitten sitter batteriets eldledare. Han har radar, radio, telefon, avståndsmätare och kikare plus en härskara andra instrument till förfogande. Radarn finns någonstans i mörkret på en ställning, någonting svartgrått, likt en ständigt rörlig arm som pekar mot havet. Den där armen betecknar ögonen som ser allt.

Eldflammar och raketer

Så plötsligt brakar det löst. Våldiga mynningseldar slår ut från bergskalotter runtom, gröna och röda eldkulor bryter sig väg genom luf-

ten ut mot det svarta havet och ”fienden”. Så kommer ett nytt ljud. Det fräser och luktar svavel. Några sekunder senare tänds långt ute till havs en rad intensivt lysande ljuspunkter, som sakta dalar mot vattenytan. Det är lysraketer, avskjutna från ett ställ vid batteriet. En kustartilleriets egen stalinorgel, som effektivt övertagit de tidigare lysgranaternas roll.

Nu kan man tydligt se målfartyget. Det ligger hjälplöst infångat i de våldiga ljuscirkelarna och batteriet dröjer inte med att skjuta verkningseld. Det mullrar och dånar, visslar och tjuter och nedslagen från de massiva granaterna står som kaskader mot det avlånga målet. Det sista man hinner se innan lysraketernas sista salva slocknat är hur halva målramen slits bort. Fullträff. Hela tiden har radarn haft målet under observation. På den ”gula” fläcken i radarapparaten kan man följa fartygets minsta rörelse och konstatera exakt var granaterna slår ned.

Det var nattskjutning, modell 1952 – eller radarns triumf i den svenska försvarsgördeln. Kallt och koncist konstaterade övningsledningen under genomgången att serierna från batteriets tre pjäser legat så samlade att den kryssare som målet föreställde, måste ha sänkts ännu innan sista skottet lossats.

Där man inte tar några risker

Radarn bekymrar sig inte om dag eller natt men mänskliga ögon måste ha ljus för att kunna fungera. Helt naturligt blev därför den stora dagarskjutningen betydligt mera instruktiv. Nu satte två batterier in, ett rörligt och ett fast, bägge medelsvåra. Batterierna låg på holmar i skärgården. Demonstrationen ingick som ett moment i

Omaskerad 15,2 cm kan m/37

skjutskolans övningar med överstelöjtnant Henrik Lange som chef och elever som eldledare och på övriga viktiga platser. Pjäspersonalen bestod av värnpliktiga. De hade god trimning och skötte sig utmärkt, konstaterades av kritiken. Inriktningen gick dock en smula långsamt, men man hinner inte allt på några månaders utbildning. Det finns tid att bota vad som brister.

Några brister får dock inte finnas i möjligheterna att hålla batteriet igång. Radarn är den viktiga målsökaren och observationshjälpen. Dess effekt är så stor att den höjer träffsäkerheten med jämt 100 procent. Fördubblad träffsäkerhet betyder oerhört mycket. Man såg detta vid andra skjutomgången under dagövningen. Ena batteriet behövde blott några få skott för att bli inskjutet mot målet som låg i horisonten, sedan kunde verkanseld avges – och kryssaren sänkas. Om man vet att eldhastigheten på vanligt medelsvårt batteri är åtskilliga skott i minuten, kan läsaren räkna ut att kustartilleriet inte ger fienden lång livslängd.

Men skulle radarn klicka finns de traditionella optiska eldledningsinstrumenten med avståndsmätare och andra hjälpmedel. Och skulle allt detta av olika skäl strejka förfogar kustartilleriet över en så välutbildad stab att dessa kan skjuta direkt med pjäserna.

10,3 cm lysraketspjäs m/50

Dahlbergsfästning musealt inslag

Till visningsobjekten under pressdagarna hörde också Kungsholmsfort utanför Karlskrona, som planerades av under Karl XI och fick sin första skissning av den store arkitekten Erik Dahlberg år 1680. Under första världskriget förlorade fästningen sin militära betydelse. Den står emellertid kvar som ett av de allra förnämligaste proven på martialisk svensk byggnadskonst från 1600-, 1700- och 1800-talen. Att man kunde skjuta prick från Kungsholmens kanoner visar historien om hur kung Oscar II fick stå för en opåräknad champagnebjudning en gång på 1880-talet. Majestätet bevistade en skjutning. Målet, en bogserad flotte, hade nedkämpats. Men intill stod en kvastprick. Om någon kan träffa den, bjuder jag på champagne, lovade kungen. Fram stegade en officer som klippte stängen i tredje skottet!.

Kungsholmsfort är idyll men delvis också förläggningssort. Som museum fyller platsen höga krav, ty i en av kassematerna har kapten Håkan Mohr på fem år skapat fram en exposé över kustartilleristisk utveckling som torde vara helt unik. En hel svit salar är fyllda av föremål som uniformer, intendenturtrustning, militära handböcker, vapen och instrument. En lyssnarapparat för luftvärnet kostade 100 000 kr i inköp när den förvärvades strax före kriget men donerades ändå med varm hand till museet. Att lyssna med apparater på moderna plan lönar sig nämligen ej. Planen kommer snabbare än ljudet!.

Planmässig förbättring ger hög effekt.

Som slutomdöme efter två KA-dagar höll pressofficern löjtnant Blenner, genomgång. Hans sammanfattning kan koncentreras i att

radarn fördubblat kustartilleriets effekt. Vid sidan av radaranskaffningen, som pågår sedan fem år och har både utbildning och ingående försök på programmet, experimenteras med robotvapen i viss omfattning. Materielen i dess helhet är föremål för en kraftig modernisering och kommer, om vapengrenens långtidsplan genomföres i beräknad utsträckning, att bli nästan helt förnyad under de närmaste åren.

Trettioalet representanter för in- och utländsk press deltog i två dagars pressvisning i Karlskrona under värdskap av Marinens pressdetalj och UD:s pressavdelning. Till utländska pressens förfogande stod en hel liten kommitté

på tre kaptener och en UD:redaktör. Chefen för Marinens pressdetalj kapten Roland Engdahl, flottan, följde för övrigt den utländska gruppen.

Arrangörerna hade dock behov av ciceroner, ty programmet var omfattande. Man besökte en rad marina etablissemang, däribland fritidsanläggningen Skönstavik, sjömansskolan och anläggningarna vid kustartillerikasernen. Man inspekterade två fullt genomförda stridskjutningar med medelsvåra batterier från ställningar i den blekingska skärgården. Höga militärer ägnade evenemanget stor uppmärksamhet. Bland dem som belätet konstaterade det moderna kustartilleriets träffprecision var ÖB, general Nils Swedlund. I sitt sällskap hade han landshövding Hans von Heland, chefen för Sydkustens marindistrikt amiral Erik Samuelsson, experter från Bofors och en hel rad andra med initierad kännedom om artilleristiska problem. Kustartilleriinspektören general Hjalmar Åström var också med och kunde efter den avslutande skjutningen ge personalen ett mycket högt betyg.

KA 2 Museiförening för Rörligt Kustartilleri har fått tillåtelse av författaren Urban Sobéus och av Militärhistoriska Förlaget att som följetong återge boken *DET RÖRLIGA SVENSKA KUSTARTILLERIET 1902-1945* i Rörliga Bladet

DET RÖRLIGA SVENSKA KUSTARTILLERIET 1902-1945

Innehåll

Förord

Eld och rörelse behövs även inom det fasta kustartilleriet

Tiden 1902-1925

Utvecklingen vänder

Ny materiel och motorisering

30,5 cm kustbatteri på järnväg

Bakgrund

Beskrivning av 30,5 cm järnvägs-kustartilleri

Varför blev det inget järnvägs-kustartilleri?

1928- Nytt förslag om järnvägs-kustartilleri

1933- Ett sista försök att skaffa järnvägs-kustartilleri

Åkermanska kommittén och 1930 års försvarskommission

Åkermanska kommittén 1929-1930

1930 års försvarskommission

Ålandsfråga och detachement A

Koordinationsplanen 1939

Utvecklingen 1939-1945

X-operationen och kustartilleriet

Rörligt kustartilleri på Gotland sommaren 1937**Västerviksmanövern 1937****Utnyttjande av rörliga kustartilleriförbanden 1939-1945**

10,5 cm rörliga kanonbatterier i Vaxholm och på Västkusten

10,5 cm kanonbatterier i Karlskrona och Skåne

10,5 cm kanonbatterier på Gotland

Övriga rörliga förband och deras utnyttjande

1. 10,5 cm kanonbatteriet KA 1 och Ölands Gräsgård

Batteri A i Viken och svenska eftergifter i norra Öresund

Övriga rörliga kustartilleriförband

Köp av traktorer från Skodawerke 7 mars 1940**Anskaffning, organisation och utnyttjande av 15 cm kanonbatterier m/37**

Beställning av nya rörliga batterier 1937

1942- när det moderna rörliga kustartilleriet stod på spel

Operativ gruppering av 15 cm kanonbatterier 1942

1941 års försvarsutredning och 1942 års försvarsbeslut, viktiga för det rörliga

kustartilleriets framtid

15 cm rörlig kustartilleripjäns enligt Rudolf Kolmodin

När det rörliga moderna kustartilleriet vilade på Henrik Langes axlar

1943 sakta framåt för de rörliga 15 cm kanonbatterierna

1944 samtliga 15 cm batterier organiseras

1945 alla 15 cm batterierna är utbildade och klara

Anskaffning och krigsorganisering av 21 cm kanonbatterier m/42

1944 – 21 cm kanonerna levereras och utbildning påbörjas
21 cm rörlig kustartilleripjäsk enligt Rudolf Kolmodin
1945 – fortsatt utbildning, krigsorganisation och beredskap

Utvärdering av 15 cm och 21 cm batteriernas utnyttjande

Utnyttjande av rörligt kustartilleri längs svenska kusten
Organisation av förbanden

Gruppering av 15 cm och 21 cm batterierna**Till minne av Bo Lindeberg, Per Nilsson och Henrik Lange som praktiskt skapade ett modernt rörligt kustartilleri****Kom ihåg att det rörliga kustartilleriets vara eller icke vara från och med nu vilar på dina axlar. Lycka till!**

General Engblom till kapten Lange i januari 1942.

Del 1**Förord**

Mitt första jobb som nybliven fänrik i kustartilleriet 1962 var rörligt 15 cm artilleri m/37 på 5. batteriet Oscarsvärn på KA 2. Där lärde jag mig av de äldre att 5. batteriet och de rörliga batterierna var "Guds egna batterier". Själv förstod jag aldrig detta talesätt då jag inte tyckte att verksamheten på varken 15 cm kanonbatterier m/37 eller 21 cm kanonbatterier m/42 var bättre eller skilde sig från annan utbildning i kustartilleriet.

Det är först när jag forskat och skrivit den här boken som jag förstått bakgrunden till talesättet. Det är pionjärandan och kampen att skapa ett modernt rörligt kustartilleri som ligger bakom. Gång på gång var man tvungen att i konkurrens främst från armén visa att man var bäst.

Om det fasta kustartilleriet var lågt prioriterat med mestadels ärvda kanoner från flottan, ont om resurser för utbyggnad och förseeningar i utbyggnaden på grund av kläfingriga amiraler, så är detta den absoluta motsatsen. Det moderna rörliga kustartilleriet skapades i slutet av 1930-talet och början av 1940-talet. Man fick det bästa som fanns att uppbringa av moderna kanoner och fordon och man klarade charmant att utbilda, organisera och föra i tio batterier i krigsorganisationen på några få år.

Kanonerna var dels Bofors 15,2 cm kanon m/37 och Skodaverkens 21 cm kanon m/42. Huvuddelen av 15 cm kanonerna var avsedda för armén med regering och riksdag gjorde en omprioritering

Sammanfattning

Bilaga 1. Skodaverkes prospekt 210 mm *Schwere Langrohrkanonen 135/800*

Bilaga 2. Eldledningsmateriel vid rörligt kustartilleri

Bilaga 3. Nickel

Använd förkortningar**Personregister**

och överförde alla dessa kanoner till kustartilleriet och armén fick i stället överta kustartilleriets äldre kanoner.

Mitt under brinnande andra världskrig får Sverige ett erbjudande att köpa 21 cm *Schwere Langrohrkanonen* från Skodaverken i Tjeckoslovakien. Marinförvaltningen och svenska regeringen säger först nej, för tyskarna vill ha nickel, molybden och andra metaller i utbyte. Diskussionen förs vidare och regeringen accepterar de tyska önskemålen. Med svenska representanter på Skodaverken genomför produktionen. 1944 förs kanonerna rakt under andra världskrigets Europa och kommer till Trelleborg i omgångar under mars – maj.

Läs om en spännande och fantastisk utveckling som saknar motsvarighet inom något annat område som jag forskat inom.

Ett tack till Gösta Persson som ringde upp mig och bad mig skriva denna uppsats. Normalt tar jag ej regi då det gäller min forskning, men idag är jag glad och tacksam för initiativet. Ett tack också till personal på Krigsarkivet som hjälpt mig med forskningsråd och under två vintrar burit fram alla pärmar som gett mig underlag till denna bok.

Lådna hösten och vintern 2004/05

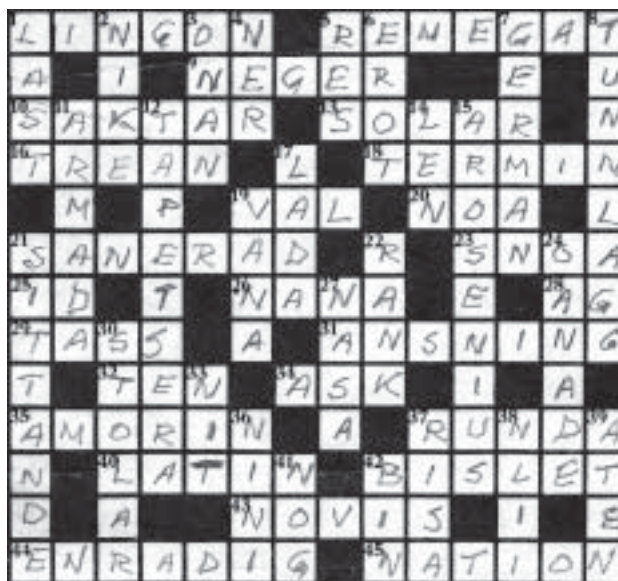
Lösning korsord 4/2007

Denna gång en har Fru Fortuna gynnat

Bo-Gunnar Nilsson

Limhamnsvägen 18A
21759 MALMÖ

GRATTIS! Pris kommer.

Korsord 1/2008

har som vanligt tillverkats av Gustav Karlsson.

Lösningen insänds till: Redaktören Kustposten Författarevägen 9 371 63 LYCKEBY

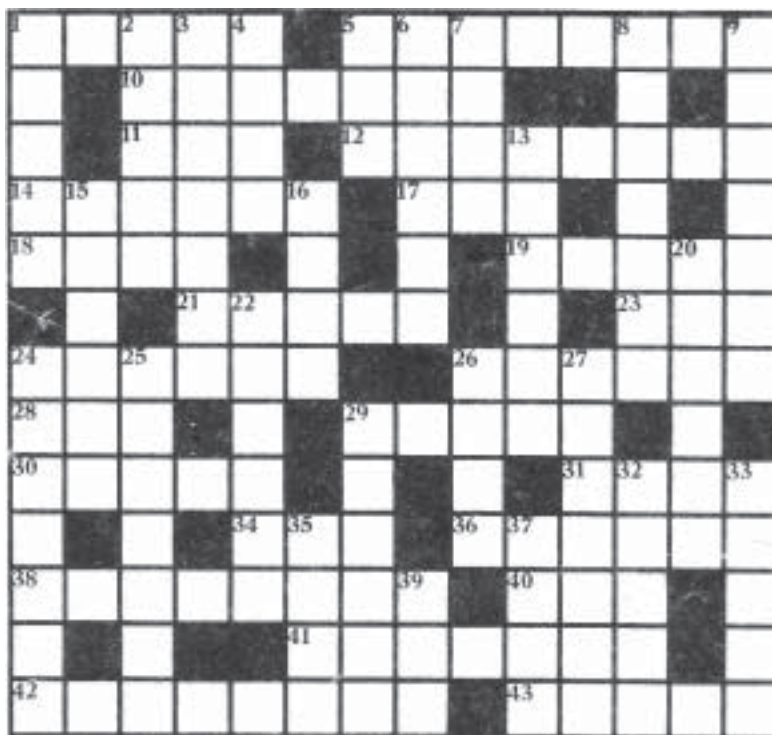
Senast den 1 maj 2008 vill vi ha Din lösning.

Vågräta ord.

1. Struntprat eller vidgning av kommissgasts byxor.	7. För brödstickning.	25. Utrustats med inredning.
5. Om Öland som ö.	8. "Trollkarl".	26. Sedelära.
10. Eleganta. Världsvana.	9. Sömnighetstillstånd.	27. Skydda t. ex. med sköld.
11. Pensionärorganisation.	13. Vinst. Avkastning.	29. Enkelt franskt kafé.
12. Samverkande delar.	15. Schackpjäser och försvarsverk.	32. Litet krångligt, men 462.
14. På kyrkogård.	16. Novis.	33. Skatt. Börda.
17. Halvgräsbuskar.	20. Stimulerade.	35. Cellskräck, t. ex.
18. Vems var Mjölner?	22. Ids.	37. Eländig.
19. Böjer undan.	24. Kanske Pegasus ibland.	39. Odens lue: den enhänte
21. Narcissväxt.		
23. Är vass på kniv.		
24. Till färgämnen bl. a.		
26. Arbete.		
28. Metallstång.		
29. Vitsord.		
30. Jordfäste.		
31. Som hör till Indien.		
34. Religiöst samfund.		
36. Kan man slumra mot.		
38. Sjuk konung.		
40. Lugnt vatten.		
41. Bekymmer.		
42. Gammal ostmask.		
43. Flicknamn.		

Lodräta ord.

1. Av vätskebrist.
2. Stark.
3. Museum i Visby.
4. Vrider.
5. Skydda för väder.
6. Var gamla minutfartyg.

Berlinresan

Som framgick av Kustposten nr 4/2007 inbjuds medlemmarna till en Berlinresa torsdagen 10 april t.o.m. söndagen den 13 april.

Anmälan sker senast 10 mars och antalet platser är begränsat till totalt 50. Resan är inte endast för KA 2 Kamratförenings medlemmar.

Reseledare och guide är Kjell Silverbark och priset är 2950 kronor. Önskas enkelrum tillkommer 800 kronor. I priset ingår helturistbuss, färjor, 3 övernattningar i dubbelrum med frukost, middag 10/4, skatter och rundturer i Berlin med omnejd

Detaljprogram:

Torsdag 10/4 Start Karlskrona 0630. Nedresa över bron, genom Danmark och färja till Rostock. Vidare till Berlin och middag på hotellet.

Fredag 11/4 0900 startar en rundtur i centrala och östra Berlin. Turen tar cirka 3 timmar. Kl 1300 startar för de som önskar en historisk tur till Karlhorst, där Tyskland kapitulerade den 8/5 1945. Turen går vidare till STASI-högkvarteret och till Treptow, där 5000 ryska soldater ligger begravda. Kl 2000 kvällspromenad med restaurangbesök. De som inte vill följa med på eftermiddagens rundtur gör Berlin på egen hand.

Lördag 12/4 0900 startar en 3 timmars rundtur i västra Berlin. Kl 1300 startar en historisk tur till Potsdam, där vi bl.a. besöker Cecilienhof, där Truman, Churchill och Stalin möttes efter Tysklands kapitulation. Vi besöker också Sanscevisi med slott och park. På kvällen promenad och restaurangbesök. De som inte följer med på eftermiddagens tur gör Berlin på egen hand (museer, shopping m.m.)

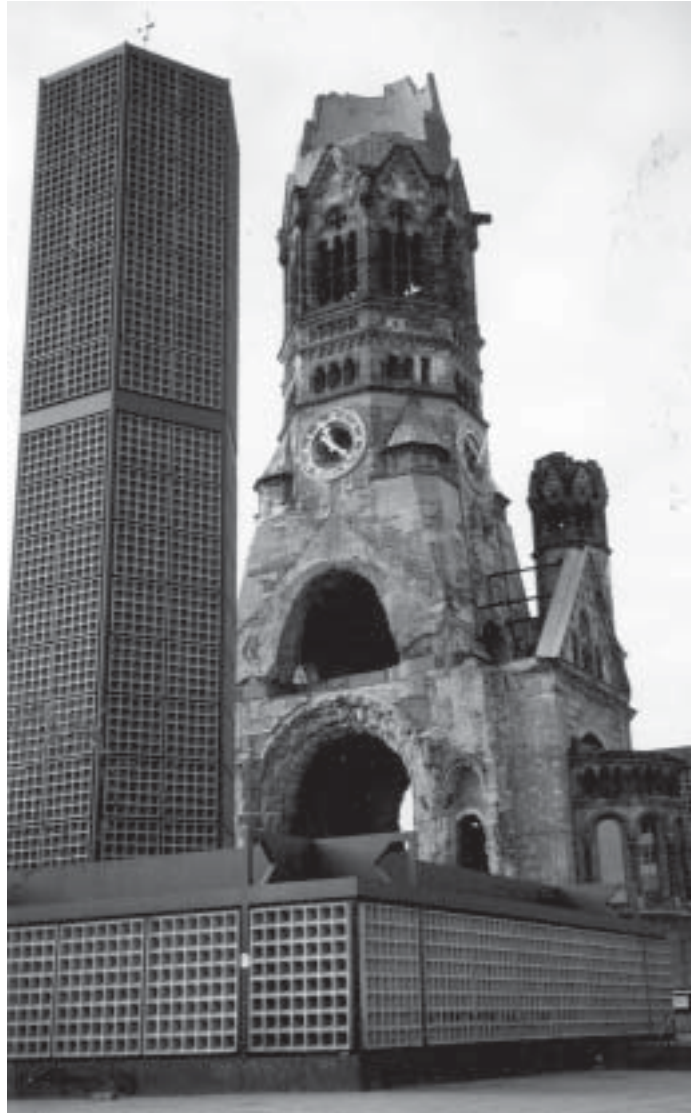
Söndag 13/4 Hemresa via Rostock med möjlighet till shopping. Vi beräknas vara åter i Karlskrona cirka 2230.

Du, som anmäler Dig, får direktinformation av arrangören Gustafson Touring AB, Karlshamn.

Du får vidare information av arrangören per telefon 0454-89277 eller 0703-689277.

Du kan anmäla Dig direkt till Kjell Silverbark, telefon 0455-42600.

Först till kvarn får första mala!

Födelsedagar m.m.

Vi gratulerar

95 år

Kurt Hanson	Göteborg	31/5
-------------	----------	------

90 år

Ture Larsson	Karlskrona	4/5
Stig Hurtig	Karlskrona	2/6
Thorwald Persson	Rödeby	3/6
Owe Alf	Karlshamn	4/6

85 år

Knut Gustafsson	Ronneby	5/4
K V Blomqvist	Eskilstuna	8/4
Ragnvald Torkelsson	Mellbystrand	24/5
Bengt Ambrén	Lidingö	25/5
Erik Johansson	Malmö	25/5
Gösta Olsson	Karlskrona	27/5
Gösta Bernefalk	Växjö	31/5
Bertil Runnberg	Bandhagen	5/6

80 år

Gunhild Petersson	Karlskrona	7/6
Lennart Cedercrantz	Karlskrona	19/6

75 år

Johan Nord	Jönköping	13/4
Marcus Marcusson	Vimmerby	16/4
Gunnar Olsson	Tving	30/4
Arne Persson	Rödeby	9/5
Rolf Persson	Hässleholm	16/5
Ingemar Boman	Gränna	5/6
Gun-Britt Olsson	Karlskrona	8/6

70 år

Lars Andréasson	Ronneby	9/5
Evert Månsson	Lyckeby	18/5
Ulf Sjöberg	Åhus	7/6
Gunnar Andréasson	Nättraby	26/6

65 år

Rolf Carlsson	Lyckeby	17/5
Hans Willebrand	Ljungbyholm	19/5
Ulla Melin	Lyckeby	31/5
Jan Bengtson	Lyckeby	5/6
Gunnel Malmgren	Lyckeby	21/6

60 år

Ulf Falck	Lyckeby	13/5
Benny Söderström	Karlskrona	21/5
Christer Carlsson	Jämjö	17/6

55 år

Anders Orrgren	Ronneby	16/4
Lennart Larsson	Karlskrona	6/6
Hans Jonasson	Torhamn	30/6

50 år

Yvonne Syllfors Victorsson	Sibbhult	6/4
Bo Porshed	Karlskrona	1/5
Tomas Lindahl	Holmsjö	11/5

45 år

Stefan Kristoffersson	Ulricehamn	18/4
-----------------------	------------	------

40 år

Pontus Hidling	Karlskrona	29/4
Per-Ingvar Persson	Rödeby	2/5
Johan Melin	Karlskrona	11/5

35 år

Jan Berthilsson	Lyckeby	1/4
Jesper Norman	Örkelljunga	30/5

Kamrater som avlidit

John Olander	Älmhult	2/3 2007
Sigvard Lundh	Ystad	6/3 2007
Karl-Erik Nylén	Västerhaninge	10/6 2007
Per-Åke Petersson	Helsingborg	7/10 2007
Bern Possling	Karlskrona	20/11 2007
Bernt Palm	Karlskrona	4/12 2007
Olof Palmengren	Kosta	27/12 2007

Vi hälsar våra nya medlemmar välkomna i KA 2 Kamratförening

Björn Lannersjö	Fågelmara
Berit Odermalm	Karlskrona
Torbjörn Svensson	Lyckeby

Medlemmar under årsmötesförhandlingarna. Från vänster Lars Källemark, Birger Werner, Klas Frej, Nils-Göran Jenvald och Hans Assarsson

Bruno Karlsson från Karlskrona FBU-förening överlämnar en gåva till kamratföreningens ordförande

Åke Jeansson presenterar några visor från 1950-talet författade av KA 2-aren George Svensson

Årsmötet 2008

Två veteraner. Gunnar Antonsson (92) till vänster och Sune Bjulemar (94) till höger. I bakgrunden Lennart Nilsson, Kajsa Larsson, Inger Andersson och Bo Österstad

Samling vid kaffebordet. Från vänster Anders Öderwall, Hans Assarsson, Nils-Göran Jenvald och Lars Källemark